

10 de Juny

x Die 6 de Juny, en nombr del  
mestre Joses Plana i Argemí,  
director de l'Orfeó de Sabadell.

Discurs

4 hiet pel mestre en J. Plana  
Militar en l. Fort. celebrada a Sabadell, el

Estimat mestre Plana, Senyors i senyores:

Bella festa aquesta que uneix  
a tot el ~~ciutadans~~ habitants  
de aquesta ciutat en el sant goig  
d'aquiescent envers un home  
que treballa amb dolc apass  
en abelhir l'anima ~~de sos ger~~  
~~mans~~, i guair, santa paraula i  
a guair la clara almoïna de bellesa,  
encara cosa es més excelent, cosa  
més bona. La porta llei del equi-  
libri no hi ha qui la torce, ~~de grat~~  
~~per força~~ ~~cal abelir-la~~, pel camí del be  
o del mal, tot ~~per se~~ ~~repol~~, ~~el camí~~  
en el terne del camí, en la gran  
plumera del amor o de la for-  
ticia. A guair es passar un  
deute a grat, es retornar,  
vestit del propi amor, un be  
rebat. Qui no vol a guair resta  
deslligat del va i ve del amor  
que ~~tot~~ porta a la Bondat primera.

Bona obra feu, doncs, sabadellens,  
avui ~~al~~ <sup>en</sup> a guair al mestre Plana,

2  
les cantades que fa tant anys,  
~~us aconsalen amb son Orfeu,~~  
us endalceixen la vida travalla-  
ra que porten en el neguit  
de ser farta i rica aquesta  
ciutat perennada. No sols de  
pa viu l'home, dique' la ven-  
de la Veritat; i així no sentim a  
tot hora en el fons de la nostra à-  
nima. Se podem tenir una mon-  
tanya d'or a davant nostre, que  
presnt el primer moment d'en-  
lluernament ben tost en can-  
tim la ineffectuació per omptre  
satisfic la fam de cora més  
pura que l'esperit cobeja.  
Se podem recdr en l'abun-  
dancia del aliment, en  
les esquitats del paladar, del  
ben vestir i en les distancies  
dels sentits que prompte al  
diu del diu del nostre esser  
hi domina ~~hi domi~~ una ansia  
irresistible, una fam de cora  
indexible, un dalt misteriós  
que no se contenta en res de lo

3

que de moment ens acontentava. Aquest  
neguit del' home és el regell  
de la dignitat suprema. És la prova  
que a dins portem un ~~petit~~ espill  
del' infinit que'ens crida.

I la bellesa n'és una manifestació  
del' infinit. La bellesa és una verge  
pura i ideal que ens embadalix  
sentits i potencies. És una llum  
vivificant que ens penetra i amo-  
roscix; ens encanta i no ens ape-  
lleix. Ens reconforta i fa trovar  
bo el viure i <sup>ens</sup> enardeix en un  
goig puríssim. La bellesa mata  
l'odi i desvetlla l'amor. La bellesa  
és la llum de la veritat; és la  
forma de lo etern.

I la bellesa té variès modalitats  
entre els homes, com diferents mo-  
dalitats té l'home per expressar-  
se. La bellesa és una, però l'home  
la pertega <sup>manera</sup> de una (adequada a sa na-  
tura per medi de lo que anomenem  
les belles arts: per medi dels colors,  
embellint les formes vistes, de plans

4  
mar i muntanyes i de les <sup>excepcions</sup> ~~les formes~~  
humanals, expressions del senti-  
ment intern. Per medi del  
pau i del marbre i de tota  
cosa dura idealitzant la forma  
i el gest del home. ~~(plasmant~~  
~~al vol)~~. De la dansa, que és  
la exaltació viuenta i rítmica  
del cos i ànima alhora,  
i per últim per medi de la paraula  
que és la expressió directa del enten-  
tinent, el verb del esperit la forma  
del entendre, el dóna més prenat  
del Creador a la criatura. La para-  
la, que quan està aplecada amb  
la llum de la poesia, és la flor  
del bell entendre i del bell sen-  
tir. Però

Però ni la dansa, ni la poesia,  
podrien existir sense un vent  
misteriós que les anima, les orde-  
na i exalta; sense un accent  
i harmonia que hi és la gràcia  
i la vida. Aquest art penetra,

a questa modalitat de la bellesa  
 tant humana i tant divina  
 que entra subtil en les mateixes  
 sinatures del cos <sup>amb l'anima</sup> i l'a-  
 nomenem ~~musica~~ <sup>musica</sup>. Aquesta  
 paraula, musica, ja sona al nostre  
 oït amb cadensa armoniosa; ja  
 evoca al nostre esperit una  
 duracions úniques d'emo-  
 tivitat suprema. Si, dansa i poe-  
 sia són filles directes de la  
 musica; i si la poesia, i en  
 repara sovint en el temps  
~~moderns~~ oblidant la dansa  
 sense la musica fóra un cos  
 sense anima i no podria per  
 existir, i la poesia, si be és  
 veritat que avui va sovint  
 sola, constant se a si mateixa, per  
 arribar al punt de bellesa,  
 és innegable <sup>que necessita del</sup> ~~que~~ cos i del  
 ritme ~~que són els~~ <sup>com els</sup> elements  
 primordials ~~de tota musica~~, i si

~~També~~ gràcia i harmonia,  
~~de una bella poètica~~. Així  
ho fa que dansa i qualseia còs  
aquest art humaníssim; que  
bell gest i bella paraula ixen  
del home emocionat, sense me-  
di externs; còs realitzat amb  
els propis elements de la natura  
humana. I en el fons de aque-  
sta natura, quan la emoció hi  
habita, hi trobareu sempre la  
música que hi canta, com si  
fós ella la taca misteriosa, re-  
gina absoluta de les nostres  
emocions més fonderes. Quan  
la il·lusió plena enllumena la  
nostra ànima, quan la flama  
de la esperança exalta el nostre  
cor, quan el profund angorament  
de la felicitat desvanescuda es  
submergeix en el llac melangios  
del desconort, llavors la música

7  
s'aixeca del fons del nostre ésser  
i amb la veu ven meravellosa  
és la expressió fidel de les  
ansies vives del esperit.

- I qui diu música diu cant,  
perquè tota música no és res  
més que un cant, i de lo  
que havem dit abans ja, des-  
pren que l'origen de aquest  
art prodigiós és la veu exal-  
tada entonant la melodia  
humana. I si el cant és la ex-  
pressió directa del home emo-  
cionat, gran veritat és que el  
cant de un poble, ~~de una nació~~,  
serà la més profunda extero-  
rització del fons i perenne  
sentir de raça; serà l'accent  
immortal de una ànima colec-  
tiva, que en portarà la modali-  
tat de son esperit amb tota força  
i vigor.

Neus aquí la raó d'existència  
 del orfeon a Catalunya. Neus  
 aquí perquè constitueixen una obra  
 forta, sincera i viva. Neus aquí  
 perquè són admiració de propis i  
 estrangers. Ells són el clam ~~potent~~  
 del esperit de la nostra Pàtria: són  
 la veu pura del nostre esperit  
 immortal qui es redreça en  
 l'hora present afirmant con-  
 dret a la vida lliure de  
 les opressions que li preuen. El  
 ció ample i espontània. Ells  
 han sorgit espontàniament en  
 nostra terra; els hem trobat sets  
 sense adonar-nos-en. Ens hem  
 sentit la pal·lera del cant adins  
 amb la cançó viva de la terra: i  
 ens hem sentit amb el desitj  
 de retornar-la a nova vida; can-  
 tada en germanor de homes i  
 dones i infants, que com la  
 cançó nostra no s'han trobat  
 cap més; cap de tant bella, de tant

íntima <sup>cap</sup> que en porta tanta  
 vida, ni tant dolça melanzia.  
 Cap de tant porta i vigorosa  
 i tant franca i ~~tant~~ sincera.  
 I és que en ella hi ha venen  
 gustat la mateixa rava de  
 la nostra natura; l'accent  
 de les nostres mares; les rialles  
 dels nostres infants; la dolça  
 cadència del bell parlar de les  
 nostres donselles. La nostra  
 cançó teniam per què es mo-  
 ris, perquè sonades tantes i  
 estranges i males i venenals  
 en venen de per tot arreu,  
 amb tirat concupiscent que  
 tot ho maleixia; i la venen  
 de la terra nostra en ha inspi-  
 rat perquè per aixecar la gran  
 cantada de tota la gent bona  
~~de la terra nostra~~ <sup>capalana</sup> per a matenir  
 el nostre temps de bona mena,

per a que Catalunya sia guar-  
dada en sa dignitat i noblesa  
per l'àngel de la guarda de  
la nova cançó. Deus a l'aguí  
el cant dels oïdors constitu-  
it al aire respirant de la  
nostra renaixença.

La nostra cançó és nova  
i és vella. És la cançó de sempre,  
amb la mateixa ànima de  
sempre, però matirada amb  
els llicents de la nova  
entebada del temps que  
present; del temps present  
que con de vida plena pel  
nostre poble, per aquest poble  
que tenint la consciència com-  
pleta de son ésser i de sa  
potència no, vol resignar  
a una vida requitira de poble  
malalt i decaient, que val lli-  
vertat per a complir els desiguis

17  
que J'en te format sobre la seva  
historia i futura. Perquè J'en no deu na  
donat la ~~seua~~ empremta i la  
vigor i el reny i l'ample  
amor, ni el calor del espe  
rit perquè tot es podrà  
dir les nostres entences,  
vins perquè tot floris  
lluminerment al esclat  
de la nostra joventut.

Heu aquí la abra del nos  
tres orfeons; cont immortal  
de la terra que dona avien  
amb la modalitat de la hora  
present. Crit d'alerta pel  
que encara dormen; clam  
de reny pel fill ingratis  
de la terra que no li donen  
lo que li deuen; crit de male  
dició pel que la traïcionen  
venent la als enemics i envejats  
per trenta maldats d'iners o per

unes quantes condecoracions, <sup>12</sup> orípells,  
~~metall~~ ~~de~~ ~~metall~~ de vanagloria.

I aquesta obra s'havem d'en-  
grandir i fortificar fins que en  
tot Catalunya no hi hagi poblle  
ni poblet que no tingui la seva  
colla d'auells cantaires, fins que  
tot l'aire mal sa que en ve  
de fora, enverinat per l'odi  
que arreu del món es respira,  
quedi purificat per l'amor  
de les nostres cantades; fins  
que tota la malura del brut  
universalisme i del maleit e-  
goisme ~~que~~ resti vençut  
per l'ale' purificador de la  
clauco' nostra, que en retorni  
a les nostres antigues costums  
patriarcal, a les amors de les  
nostres llars benèides, ~~per l'amor~~  
a la fe de tot lo sant que

13

La l'anima porta contra els  
entrebaucs i penes de la vida.

La clau és la veu de l'amor,  
i els nostres artefactors són els escu-  
llits per la Providencia per fer la  
renúncia entre nosaltres, per  
estrenger tot la nostra germana  
vor, per a que tots els catalans  
seu un sol nucli amarat  
de un noble aniel de perfec-  
ció, de un sant amor de llei-  
veritat i de progrés, fins arri-  
var a la Catalunya plena i forta  
de cos i esperit a la Catalunya  
romida pel nostre amor.

Fets els bons catalans que  
hi ajudin en aquesta obra, qui  
tingui veu que canti qui trose  
escu dirers que l'enforteixi qui  
la senti que l'acлами tot català  
que la estimi amb cor i anima  
i així el nostre cant creixerà  
en magnificencia, tot esperit

